

Prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD., Ústav patologickej anatómie a Konzultačné centrum bioptickej diagnostiky kožných ochorení, Univerzita Komenského Bratislava, Jesseniova lekárska fakulta Martin

katarina.adamicova@uniba.sk

Oponentský posudok habilitačnej práce

Téma habilitačnej práce: **Náhla a neočakávaná smrť v dospelom veku**

Autor: **MUDr. Martin Janík, PhD.**

Študijný odbor: patologická anatómia a súdne lekárstvo

Oponentka: prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD.

Dátum: 22. marca 2021

Aktuálnosť témy habilitačnej práce

MUDr. Martin Janík, PhD., je erudovaný pracovitý a profesionálne uznávaný člen Slovenskej súdnolekárskej spoločnosti. Počas svojej lekárskej, pedagogickej a vedeckej praxe sa venoval viacerým odborným témam, svoju pozornosť však v poslednom čase čoraz väčšmi zameriava na citlivú otázku náhlych a neočakávaných úmrtí v dospelom veku. Ide o odpovede na vážne otázky, ktoré sa týkajú medicínskych okruhov, ale aj legislatívnych následkov a tiež emotívnych reakcií príbuzných zomretých pacientov. Diagnostika náhlych a neočakávaných úmrtí predstavuje jednu z najdôležitejších a často najzložitejších interpretačných oblastí súdneho lekárstva. Vyžaduje si precízne dodržiavanie kvalifikovaných pitevných algoritmov, dôslednú prácu s nekroptickým materiálom, v ktorom môžu, pre recentnosť patogenézy, chýbať typické a známe štrukturálne a laboratórne zmeny. Navyše v Sprievodnom liste pre pitvu vo väčšine prípadov chýbajú podrobnejšie anamnestické údaje o zdravotnom stave zomretého. O emotívnych reakciách pozostalých, ktoré sťažujú prísne vedecký prístup k obdukcii, sa nebudem na tomto mieste zmieňovať. Habilitant s odvahou „vstúpil“ do tejto chýlostivej problematiky a spracoval ju spôsobom, ktorému nemožno vyčítať ani jedno slabšie miesto. **Oponentka pokladá tému, precízne spracovanú**

autorom, za najvyšš aktuálnu a postavenú tak, aby jej obsah bol prínosom pre teóriu i prax.

Splnenie cieľa habilitačnej práce

Pán doktor Janík zacielil svoju prácu tak, aby bola prínosom pre širokú odbornú verejnosť, klinicky zamerané lekárske disciplíny, ale aj pre príbuzných a blízkych náhle a nečakane zomretých zdánlivo zdravých pacientov. Tento cieľ spracoval na 194 stranách textu, v ktorom použil 262 citácií, z ktorých prevažnú väčšinu predstavujú recentné literárne odkazy. Pozornosť si zaslúžia aj renomované klasické práce, uvedené z pôvodných prameňov. Práca je rozdelená, okrem povinných úvodných a záverečných častí, do ôsmich kapitol, z ktorých prvé štyri sú teoretické a zaoberajú sa vymedzením terminológie, epidemiológiou a rizikovými faktormi náhlych úmrtí, príčinami náhlej a neočakávanej smrti a náhlymi úmrtiami s negatívnym a nejednoznačným pitevným nálezom. Ďalšie kapitoly definujú ciele práce a materiál a metodiky. Praktická časť práce vychádza z priložených 17 publikovaných prác so vzťahom k téme habilitačnej práce, so záverečným komentárom k vybraným prácam. V 15 prípadoch ide o práce v anglickom jazyku. Tento korpus dopĺňa 20 kvalitných obrázkov, v ktorých boli použité klasické farbiace metodiky, ako aj najnovšie (podvojné) imunohistochemické metódy znázornenia histologických štruktúr. Dvadsať stručných tabuliek sprehľadňuje náročný text diela. Bravúrne sú zvládnuté komentáre k uverejneným prácam, v ktorých habilitant zohľadnil akcelerovaný vedecký prínos v patogenéze ešte nedávno tzv. idiopatických ochorení, ktorých príčinou sú najmä genetické poruchy. Každý z komentárov je zakončený stručnými, ale vyčerpávajúcimi závermi pre súdnolekársku prax. Komplex habilitačného diela možno hodnotiť ako moderný, a pritom klasický manuál na hodnotenie náhlych a neočakávaných úmrtí. **Habilitant dôsledne naplnil ciele, ktoré boli inšpiráciou pre napísanie tohto potrebného diela.**

Zvolené metódy spracovania habilitačnej práce

Autor podľa aktuálnych Zásad habilitačného konania o udelenie titulu docent (etc.) na UK v Bratislave predložil habilitačnú prácu v rámci článku 3. c ako súbor publikovaných

vedeckých prác doplnených komentárom. Zozbierané a uverejnené publikácie, s ohľadom na fakt, že boli uverejnené v kvalitných zahraničných a našich periodikách po recenzných konaniach, sú dôkazom zaujímavosti prípadov, ich kvalitného spracovania, potrebnosti uverejnenia a použitia zvládnutých najnovších metodických postupov.

Štruktúra spracovania habilitačnej monografie

Práca je napísaná spisovnou slovenčinou, napriek zložitosti problematiky je pre čitateľa „priateľská“ a zrozumiteľná. Kladne hodnotím aj používanie správneho klasického latinského názvoslovia. Štruktúru aj obsah predloženej habilitačnej práce hodnotím ako kvalitne spracované s hlbokým ovládaním riešenej problematiky. Je napísaná s rešpektom k aktuálnemu dokumentu Zásady habilitačného konania o udelenie titulu docent a vymenúvacieho konania za profesora na UK. Naviac protokol o kontrole originality s hodnotou 1,78 a v systéme THEESIS len 1,0% svedčí o samostatnej pôvodnej práci, bez kopírovania faktov.

Výsledky habilitačnej práce a jej prínosy pre teóriu a prax

Predložené habilitačné dielo opisuje existenciu mnohých častých, zriedkavých aj výnimočne sa vyskytujúcich ochorení a patologických stavov, ktoré môžu bez predchádzajúcich varovných príznakov spôsobiť u postihnutého človeka náhlu a neočakávanú smrť, zanechajúc za sebou trúchliacich, zväčša nič nechápajúcich blízkych, ako aj medicínsku obec, ktorá nie vždy má jednoznačné inštrumentárium na to, aby takúto smrť jednoznačne vysvetlila. Preto je prezentovaná práca „manubriom“ pre medicínu ako takú, ale aj pre spoločnosť, z dôvodu zhrnutia a objasnenia plejády možností náhleho a neočakávaného úmrtia. Práca je cenná tak z vedeckého, zdravotníckeho, ako aj pedagogického aspektu.

Otázka do diskusie v rámci obhajoby habilitačnej práce

V extenzívnej palete možných príčin náhleho a nečakaného úmrtia oponentke chýbala spontánna ruptúra ezofágu (syndróm Boerhaave). Stretol sa autor vo svojej praxi s touto príčinou smrti? Môže opísať príznaky a príčiny tohto ochorenia?

Záverečné hodnotenie habilitačnej práce:

Na základe uvedeného **hodnotím habilitačnú prácu kladne a odporúčam ju na obhajobu. Po jej úspešnom obhájení odporúčam MUDr. Martinovi Janíkovi, PhD., udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ (doc.) v študijnom odbore „patologická anatómia a súdne lekárstvo“.**

Prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD.

V Martine 22. marca 2021